Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Lausunto

PVM
15.2.2023

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö U 91/2023

Asia: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen aikana

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry kiittää Maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua asiakohdassa mainitusta kirjelmästä.

Yleistä

Komissio julkaisi joulukuussa 20203 ehdotuksen asetuksesta koskien eläinten suojelua kuljetusten aikana. Uusi asetus korvaisi jo 20 vuotta vanhaa lainsäädäntöä, joten säädösten päivitystä olikin jo kaivattu kipeästi. EU-maista kuljetetaan mm. vuosittain arviolta 1,4 miljoonaa vasikkaa rajojen yli, joskus pitkiäkin matkoja, joten harmonisoitu sääntely on tarpeen.

Näin ollen MTK kannattaa periaatteessa kuljetuslainsäädännön päivitystä ja toimia, joilla eläinten hyvinvointia voidaan parantaa kuljetusten aikana. Suomessa kuljetukset ovat pääasiassa maan sisäisiä, joten meillä ei suuria eläinten hyvinvointiongelmia eläinkuljetuksiin liittyen pääsääntöisesti ole.

MTK:n kanta on pääosin linjassa VN:n U-kirjelmän kanssa.

Haasteeksi uuden asetuksen myötä saattaa nousta Suomen luontaisesti pitkät välimatkat sekä pohjoinen sijainti. Yksinkertainen tuntirajoitteita tai muita raja-arvoja sisältävä sääntely ei välttämättä maksimoi eläinten hyvinvointia, mutta aiheuttaa merkittäviä negatiivisia taloudellisia vaikutuksia suomalaisille ruoantuottajille.

Suomella vahvuutena on koulutetut, vastuulliset sekä osaavat tuottajat ja kuljettajat, laadukas kuljetuskalusto sekä luotettava ja toimiva viranomaisvalvonta. Huomiona lisäksi, että kylmät talvet tukevat Suomen hyvää eläintautitilannetta.

Uusien säädösten tulee nojautua tieteeseen ja olemassa olevien tuotantokäytäntöjen yhteensovittamiseen, mutta nyt käsillä oleva ehdotus herättää tiettyjä kysymysmerkkejä ja merkittäviäkin huolenaiheita suomalaisen tuottajan ja ruoantuotannon näkökulmasta. MTK:n kiinnittää huomiota myös U-kirjelmässä nostettuun viiteen haasteeseen:

1. Kuljetuksen kesto

Kuljetusten keston rajoittaminen on välttämätöntä eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi teuraseläinkuljetuksissa ja kannatamme pääsääntöä, jonka mukaan teuraskuljetukset eivät saa ylittää 9 tuntia.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

MTK korostaa poikkeuksien tärkeyttä, joiden mukaan 9 tunnin matka-aika voidaan ylittää, jos matka tilalta lähimmälle sopivalle teurastamoon on yli 9 tunnin päässä. Poikkeusta on lisäksi laajennettava niin, että se mahdollistaa teuraseläinten keräämisen useilta tiloilta.

Meille tärkeitä erityispiirteitä eläinten kuljetuksessa ovat pitkät välimatkat erityisesti Pohjois-Suomessa, jossa nautatiloja on harvassa, mutta yksiköt ovat suurempia, pitkähköt kuljetusmatkat teurastamoihin, jotka ovat keskittyneet länsirannikolle, Pohjanmaalle ja Savoon. Suomessa osa kuljetuksista (naudat n. 15%) ovat yli 9 h. Lisäksi tuottajalla oltava valinnan varaa mille teurastamolle myy.

Suomessa ei ole käytössä lainkaan ns. kokoamisasemia (*collection centers*), jotka ovat eläinkuljetuksen arkipäivää Keski-Euroopassa. Väliasemilla eläimet puretaan autosta, mikä altistaa eläimet stressille, tapaturmille ja loukkaantumisille. Eläintautien leviämiselle väliasemat ovat otollisia paikkoja. Suomessa on katsottu, että eläimen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta on selkeästi parempi, kun purkua ja uudelleenlastausta vältetään ja kuljetus tapahtuu suoraan päätepisteeseen.

2. Kuljetuskaluston uudet tilavaatimukset

Kuljetusten uudet tilavaatimukset kasvaisivat nykyisestä kaikilla eläinlajeilla.

Muun muassa ehdotetun kuljetustilan korkeusvaatimuksen toteutuessa nautojen kaksikerroskuljetukset loppuisivat. Ehdotukseen sisältyviä korkeusvaatimuksia on lievennettävä nautakarjan osalta.

Lisätila ei automaattisesti myöskään parantaisi eläinten hyvinvointia muidenkaan eläinlajien osalta. Esimerkiksi kalkkunoilla tyhjän tilan lisäarvo hupenee kuljetusvaurioriskin kasvamiseen. Asentoa vaihtaessaan linnut eivät saa tukea toisistaan ja myös pään tuen hyöty poistuu. Liian korkeassa tilassa linnut saattavat pyrkiä nousemaan toistensa päälle, jolloin lintujen riski vahingoittua lisääntyy.

Suomessa eläimiä kuljetetaan asiankuuluvalla kalustolla, jossa olosuhteita pystytään hallitsemaan läpi kuljetuksen, äärisäät eivät juuri vaikuta kuljetusten laatuun. Suomalaisessa tavassa kuljettaa eläimiä hyödynnetään teknologian kehittymistä.

Uudet tilavaatimukset voivat aiheuttaa toteutuessaan kuljetuksien määrän tuplaantumisen, millä olisi merkittävät kustannus- ja ilmastovaikutukset. Paikallisten ympäristö ja kustannusvaikutusten on arvioitu tuplaantuvan Suomessa, vaikka koko EU:n alueella ei olisikaan näin. Vaatimus on siis suoraan ristiriidassa lainsäädännön yleisten kestävyystavoitteiden kanssa. Paikalliset olosuhteet harvaan asutussa maassa otettava huomioon.

3. Lämpötila

Kolmas seikka, joka on syytä ottaa huomioon, on uudet lämpötilarajoitukset. Alle –5 asteen pakkasilla maksimiajomatkana on yhdeksän tuntia. Asetuksen soveltamisessa käytäntöön tulee ottaa huomioon pohjoisten maiden, kuten Suomen, ilmasto-olot, pitkät etäisyydet ja suhteellisen pienet tilakoot.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

Käytännön ratkaisu on laadukkaaseen kuljetuskalustoon panostaminen ja eläinkuljettajien pätevyys, osaaminen ja koulutuksesta huolehtiminen – ei ulkolämpötilarajoitukset – joten ne tulisi poistaa ainakin pakkasrajojen osalta. Suomessa on jo teuraskuljetuksissa käytännön pakkasrajat, jolloin kuljetuksia ei tehdä.

Nykyisellään ehdotus vaikeuttaisi talviaikaisia teuraskuljetuksia merkittävästi Suomessa.

4. Vasikoiden ikäraja

Vasikoiden ikää ja painoa koskeva rajoitus on kohtuuttoman tiukka ja sitä on kevennettävä.

Vasikoiden kuljetuksille ehdotetaan viiden viikon ja 50 kg:n rajoituksia (yli 100 km:n kuljetuksiin). Läpi mennessään nämä rajoitukset aiheuttaisivat merkittäviä haasteita suomalaiselle maito- ja nautaketjulle. Nykyinen erikoistunut kolmivaihekasvatus tulisi mahdottomaksi. Vasikat lähtevät pääsääntöisesti 10 vrk – 5 viikon iässä vasikkakasvattamoihin.

Ehdotettu rajoitus ei sovi Suomen vasikoiden kasvatusjärjestelmään eikä edistä vasikoiden hyvinvointia Suomen olosuhteissa. Suomen maidon- ja naudanlihantuotanto kärsisi suhteettomasti ilman selkeitä eläinten hyvinvointietuja.

5. Siipikarjan kuljetuksen aikarajat

Untuvikkojen kuljetusaikarajaa on kevennettävä.

Suomessa ei ole siipikarjan jalostusta, joten maahan tuodaan poikkeuksetta siipikarjan vanhempaispolven tai isovanhempaispolven untuvikkoja. Siipikarjan jalostus on maailmanlaajuista toimintaa ja keskittynyt muutamalle suurelle toimijalle. Jalostustoiminnan aloittaminen Suomessa ei ole realistista. Ehdotetut untuvikkojen kuljetusaikarajoitukset tekisivät maahantuonnin mahdottomaksi ja näin ollen Siipikarjan tuotanto Suomessa käytännössä loppuisi.

Lopuksi todettakoon, että Suomessa eläinten hyvinvointi kuljetusten aikana on hyvällä tasolla kansainvälisessä vertailussa. Uudet lisävaatimukset rajoittaisivat kotimaista ruuantuotantoa ja huoltovarmuutta kohtuuttomasti.

Helsingissä 15.2.2023

Jenni Kiilholma
Eläinlääkäri

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry